

MAARİF MODELİ'NE
GÖRE HAZIRLANDI.

ESB

ETKİNLİKLİ SORU BANKASI

TÜRKÇE

OKUL YAZILILARINA DESTEK, SINAVLARA ERKEN DÖNEMDE HAZIRLIK

Ramazan DAĞLI

Her çıktıya özel;

- Çıktıyı kavratmaya yönelik öğretici, eğlenceli kavrama düzeyi etkinlikler
- Alan becerilerinin ele alındığı beceri temelli etkinlikler
- Test çözme tekniğini geliştirecek kavrama düzeyi testler
- Üst düzey düşünme becerilerini geliştirecek beceri temelli testler
- Konu değerlendirme testleri

Maarif Modeli Gereğince Disiplinler
Arası İlişki ve Değerler Eğitimi
Dikkate Alınmıştır

Akıllı Tahtaya Uygun

218 Etkinlik, 496 Soru

6

• SINIF

CLASSMATE

En İyi Sınıf Arkadaşım

KOLAY-ORTA
DÜZEY

► VIDEO ÇÖZÜMLÜ

Yayın Yönetmeni

Nihan HAYAR

Yayına Hazırlayan

Ramazan DAĞLI

Brans Editörü

Mustafa ULAŞ

Editör

Meltem TUNÇ

ISBN 978 - 625 - 95667 - 3 - 3

Mevlana Mah. Sultan Vahdettin Cad. No: 4 B - 34512

Esenyurt/İSTANBUL

Telefon: (0212) 572 20 00 Fax: (0212) 572 19 49

Yayıncı Sertifika No: 49697

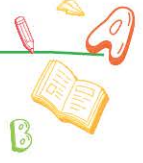
Baskı - Mücellit

Örmat Basım Yayın San. Tic. Ltd. Şti.

Matbaa Sertifika No: 77186

Bu eserin yayım hakkı; Okyanus Basım Yayın Tic. A.Ş.'ye aittir.
İzinsiz kopya edilemez, çoğaltılamaz, kısmen de olsa yayımlanamaz.

ÖN SÖZ

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile değişen öğretim programlarının ışığında hazırlanan 6. sınıf Classmate etkinlikli soru bankaları 21. yüzyılın eğitim yeniliklerine uygun olarak sınav odaklı ve beceriler üzerine kurulu bütünsel bir sistemle hazırlanmıştır. Öğrencinin kazanması gereken beceriler “öğrenme çıktısı” adı altında verilip her bir öğrenme çıktısı, etkinlikler ve testlerle tek tek ele alınmıştır.

ETKİNLİK CEVAPLARINA NASIL ULAŞILIR?

Cevap anahtarında bulunan karekodu okutarak tüm etkinlik cevaplarına ulaşabilirsiniz.

SORU ÇÖZÜM VİDEOLARINA NASIL ULAŞILIR?

Karekodları tablet veya akıllı telefonunuzla okutarak ya da karekodların altındaki kodu akilliogretim.com'da aratarak tüm soruların video çözümlerine ulaşabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

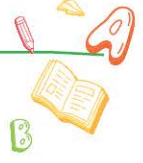
1. KONU: SÖZCÜKTE ANLAM

GERÇEK, MECAZ VE TERİM ANLAM	10 - 15
ÇOK ANLAMLILIK	16 - 21
EŞ, YAKIN, ZIT ANLAMLI VE SESTEŞ SÖZCÜKLER, YABANCI DİLLERDEN ALINMIŞ SÖZCÜKLER	22 - 27
SOMUT VE SOYUT, NİTEL VE NİCEL ANLAMLI SÖZCÜKLER, PEKİŞTİRMELİ VE YANSIMA SÖZCÜKLER, İKİLEMELER VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM	28 - 33
SÖZ SANATLARI, ŞİİR-DÜZYAZI FARKI, ŞİİRİN BİÇİM ÖZELLİKLERİ	34 - 39
KONU DEĞERLENDİRME - 1	40 - 43

2. KONU: CÜMLEDE ANLAM

CÜMLE OLUŞTURMA, TAMAMLAMA VE YORUMLAMA	46 - 51
ÖZNEL VE NESNEL YARGI BİLDİREN CÜMLELER, KALIPLAŞMIŞ İFADELER	52 - 57
GERÇEK VE HAYAL ÜRÜNÜ İFADELER, GEÇİŞ VE BAĞLANTI UNSURLARI	58 - 63

İÇİNDEKİLER

AMAÇ, KOŞUL VE SEBEP İŞLEVİ SÖZ VARLIKLARI/DİL YAPILARI	64 - 69
BENZERLİK, KARŞILAŞTIRMA, OLUMSUZLUK VE ZITLIK İŞLEVİ SÖZ VARLIKLARI/DİL YAPILARI	70 - 75
KONU DEĞERLENDİRME - 2	76 - 79

3. KONU: DEYİMLER, ATASÖZLERİ VE ÖZDEYİŞLER

DEYİMLER, ATASÖZLERİ VE ÖZDEYİŞLER	82 - 87
KONU DEĞERLENDİRME - 3	88 - 91

4. KONU: PARAGRAF

METNİN YÜZEY ANLAMI	94 - 99
METNİN DERİN ANLAMI, PROBLEME ÇÖZÜM ÜRETME	100 - 105

İÇİNDEKİLER

METİN BÖLÜMLERİ	106 - 111
METİN TAMAMLAMA, METNİ İKİYE BÖLME, METNİN AKIŞINI BOZAN CÜMLE, METİNDE CÜMLELERİN YERİNİ DEĞİŞTİRME	112 - 117
HİKÂYE UNSURLARI	118 - 123
PARAGRAF TÜRLERİ, DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI	124 - 129
METİN KARŞILAŞTIRMA, METNİN ANLATIM ÖZELLİKLERİ	130 - 135
KONU DEĞERLENDİRME - 4	136 - 139

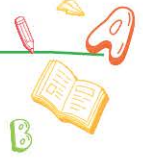
5. KONU: SÖZEL MANTIK VE GÖRSEL, GRAFİK, TABLO OKUMA

SÖZEL MANTIK, GÖRSEL OKUMA	142 - 147
GRAFİK, TABLO, ÇİZELGE OKUMA	148 - 153
KONU DEĞERLENDİRME - 5	154 - 157

6. KONU: DİL YAPILARI

KÖK VE EKLER	160 - 165
--------------------	-----------

İÇİNDEKİLER

SES OLAYLARI	166 - 171
ÖZNE-YÜKLEM UYUMU	172 - 177
KONU DEĞERLENDİRME - 6	178 - 181

7. KONU: YAZIM KURALLARI VE NOKTALAMA İŞARETLERİ

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER	184 - 189
DE, Kİ, Mİ'NİN, KISALTMALARIN, SAYILARIN VE BİRLEŞİK SÖZCÜKLERİN YAZIMI, YAZIMI KARIŞTIRILAN SÖZCÜKLER.....	190 - 195
NOKTA, VİRGÜL, NOKTALI VİRGÜL, İKİ NOKTA, ÜÇ NOKTA, ÜNLEM İŞARETİ, SORU İŞARETİ	196 - 201
KISA VE UZUN ÇİZGİ, YAY AYRAÇ, TIRNAK İŞARETİ, KESME İŞARETİ	202 - 207
KONU DEĞERLENDİRME - 7	208 - 211

CEVAP ANAHTARI	214 - 216
----------------------	-----------

İZİNSİZ ÇOĞALTILAMAZ, BASILAMAZ

1. KONU

SÖZCÜKTE ANLAM

1. ÖĞRENME ÇIKTISI

GERÇEK, MECAZ VE TERİM ANLAM

ÖĞRENME UYGULAMALARI

ETKİNLİK 1

Aşağıda altı çizili sözcüğün akla gelen ilk anlamıyla kullanıldığı cümleleri belirleyip "✓" ile işaretleyiniz.

- a. ☐ Teknemiz, dalgaların etkisiyle savruluyordu.
- b. ☐ Tolstoy, birçok yazara ışık olmuştur.
- c. ☐ O kumaşı ancak keskin bir makas kesebilir.
- d. ☐ Çocuk, açık pencereden bize el sallamıştı.
- e. ☐ Arabayı süren adam, birden frene bastı.
- f. ☐ Sanatının zirvesindeyken bile hiç şırmamadı.
- g. ☐ Karşıma çıkan hiçbir fırsatı tepmeyeceğim.
- h. ☐ Işıklar sönük olduğu için sokak karanlıktı.

ETKİNLİK 2

Aşağıda mecaz anlamı bir sözcüğün bulunduğu cümlelerin başına gülen yüz resimcesi (emoji) çizin.

- a. ☐ Genç adam, ekşi sözleriyle salondaki herkesin tadını kaçırdı.
- b. ☐ Köyün çevresindeki kuru tepelerde birkaç ev vardı.
- c. ☐ Artık büyüdüğü için dedesinin gölgesinde yaşamak istemiyor.
- d. ☐ İki eski dost, soğuk bir tavırla birbirlerini selamladı.
- e. ☐ Deniz durgun olduğu için balıklar hiç zorlanmamıştı.
- f. ☐ Ben konuştukça yaşlı adamın öfkesinin körüklendiğini fark ettim.

ETKİNLİK 3

Aşağıdaki cümlelerde koyu yazılmış mecaz anlamı sözcüklerin anlamının yazılı olduğu kutuların üstündeki yıldızları boyayınız.

- a. Hiçbir şeyi kafasına takmayan, **geniş** bir insandır.

Kolay kolay tasalanmayan

Kapsamı büyük, yaygın olan

- b. Genç adam, bu projenin **beyni** durumundaydı.

Bir işe yön veren kimse

Bir aracın çalışması için gereken parça

- c. **Ters** bir laf edip de adamcağızın sinirini bozma!

Kesici bir aletin kesmeyen yanı

Uygun olmayan, elverişsiz olan

- d. Talihsiz olaylar birbirini **kovalamıştı**.

Kaçanın arkasından koşmak

İzlemek, takip etmek

- e. Onu yıllardır **kavuran** hasret artık bitmişti.

Çok üzmek, mahvetmek

Rüzgâr, sıcak vb. kurutmak

- f. Bunun **zayıf** bir olasılık olduğunu biliyorsun.

Çok az

Önemli, güvenilir olmayan

- g. O, **kaba** sözler söylemekten her zaman kaçınır.

İnceliğe aykırı, çirkin

Özensiz, gelişigüzel yapılmış

ETKİNLİK 4

Aşağıda mecaz anlamalı bir sözcük bulunan cümlelerin başındaki harfleri şifre bölümüne sırasıyla yazarak şifreyi belirleyiniz.

- a. **K** Adamın yüzünde derin çizgiler vardı. **M** O, hep böyle saf bir insandı.
- b. **A** Çocuğun huysuzluk damarı tutmuştu. **E** Duvardaki çatlak günden güne artıyor.
- c. **N** Hastalıktan dolayı iyice süzülmişti. **S** Böreğin yapımında ince un kullanın.
- d. **K** Şiddetli yağmur yarım saat sürdü. **T** Yine bayat haberleri dinliyoruz.
- e. **I** İş hayatında parlak bir geçmişi varmış. **i** Tarladaki sebzeler soğuktan donmuş.
- f. **K** Vicdanının sesini dinlemelisin. **N** Yolda üstüme çamur sıçramıştı.

ŞİFRE

a.	b.	c.	d.	e.	f.

ETKİNLİK 5

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili terimlerin hangi alanla (bilim, sanat, spor) ilgili olduğunu boş bırakılan yerlere yazınız.

- a. Bizim takım ikinci sette daha iyi oynadı.
- b. Hastanın beyin dalgalarını incelediler.
- c. Bağlama çalmak için notaları öğrenmelisin.
- d. Hakem tekrar penaltı verince şaşırдық.

ETKİNLİK 6

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin anlam özelliklerini belirleyip yönergeleri uygulayarak tavşanın havuca ulaşabileceği yolu bulunuz.

- a. Köyün çevresinde çorak topraklar vardı.

Gerçek anlamalı ise bir adım sol çaprazda gidin.

Mecaz anlamalı ise bir adım sağ çaprazda gidin.

- b. Yazarın duru dili okuyucuyu sarıp sarmalıyor.

Gerçek anlamalı ise iki adım ileri gidin.

Mecaz anlamalı ise iki adım sağ çaprazda gidin.

- c. Adam, bir işaretiyle köpeği yanına çağırdı.

Gerçek anlamalı ise bir adım sola gidin.

Mecaz anlamalı ise bir adım sağa gidin.

- d. Delikanlı, yumuşak sözleriyle bizi ikna etti.

Gerçek anlamalı ise iki adım sol çaprazda gidin.

Mecaz anlamalı ise bir adım ileri gidin.

- e. Bu ek, fiilleri isme dönüştürür.

Terim anlamalı değilse bir adım sola gidin.

Terim anlamalı ise bir adım sağ çaprazda gidin.

- f. Şişenin ağzını açık bırakmayın sakın!

Terim anlamalı değilse iki adım sola gidin.

Terim anlamalı ise bir adım sağa gidin.

- g. Savaşın karanlık günleri geride kalmıştı.

Gerçek anlamalı ise iki adım sol çaprazda gidin.

Mecaz anlamalı ise iki adım ileri gidin.

ETKİNLİK 7**TÜRKÇENİN MADENİ**

Ali Emîrî Efendi, İstanbul Fatih'te bulunan Millet Kütüphanesinin müdürüydü. Boş olduğu zamanlarda Sahaflar Çarşısı'nda gezmeyi severdi. Yine bir gün oradaki bir dükkânda bir maden buldu. Öyle bir madendi ki bu, Türk tarihinin karanlık dönemlerini bir güneş misali aydınlatacaktı. Bu eşsiz eserin adı "Dîvânu Lugâtî't-Türk" idi.

Türkçenin kayıp sözlüğü olan "Dîvânu Lugâtî't-Türk"ün Ali Emîrî Efendi tarafından bulunmasının yankısı önce İstanbul'u sonra tüm ülkeyi kapladı. Bu eşsiz eser; özellikle yazarlar, şairler, aydınlar ve dil bilimciler arasında büyük bir sevinç uyandırdı. Onlarca yıldır süregelen, Türkçenin bilim, sanat, edebiyat ve öğretim dili olamadığı düşüncesi çürüdü. Ali Emîrî Efendi, önceleri bu eseri kimsenin okumasına izin vermedi. Mesela Ziya Gökalp, eseri görmek için yanıyordu ama ilk girişimlerinde başarılı olamadı. Ali Emîrî Efendi, bu kitabın değerini bildiği için çok geçmeden eseri Ziya Gökalp'a gösterdi. Sonra da kitabı Kilisli Rifat'a vererek yayımlanmasını sağladı.

Talat Paşa, kitabın bulunup yayımlanmasını sağladığı için Ali Emîrî Efendi'ye üç yüz lira ödül vermek istedi fakat o, bunu kabul etmedi. Bütün servetini Türk kültürünün kaynağı olan kitaplara harcayarak aydınlara ışık olan Ali Emîrî Efendi, yayımlanmasından sonra "Dîvânu Lugâtî't-Türk"ü kitaplığındaki tüm kitaplara birlikte kütüphaneye bağışladı.

Bu metinde geçen mecaz anlamlı sözcüklerin anlamları aşağıda verilmiştir. Bu sözcükleri metinden bularak boş bırakılan yerlere yazınız.

a.	Yapılacak iş olmama durumu	b.	Çok değerli şeyleri kapsayan kaynak
c.	Gereğince anlaşıp bilinmeyen	d.	Bir olayın çevrede uyandırdığı duygu, tepki
e.	Ortaya çıkarmak	f.	Bir düşünce temelsiz ve kanıtsız kalmak
g.	Çok istemek, çabalamak	h.	Yol gösteren, aydınlatan kimse

ETKİNLİK 8

Aşağıdaki sözcükleri gerçek ve mecaz anlamlarıyla birer cümlede kullanınız.

Kara	Gerçek	
	Mecaz	
Koyu	Gerçek	
	Mecaz	

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

1. I. Arkasındaki ağaca dayanıp gözlerini kapattı.
II. Tarihî köşk; ne fırtınalara, depremlere dayanmıştı.
III. Benimle bu şekilde konuşmasına daha fazla dayanamadım.
IV. Elinizdeki ayakkabı size en az beş yıl dayanır.
"Dayanmak" **sözcüğü**, **numaralanmış cümlelerin hangisinde mecaz anlamıyla kullanılmıştır?**

A) I B) II C) III D) IV

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde mecaz anlamı **sözcük yoktur?**

A) Elindeki keskin bıçakla elmayı kesti.
B) Odanın içinde ağır bir koku vardı.
C) Yazarın kuru anlatımı okuru sıkıyor.
D) Annemin yaptığı çörelere bayılıyorum.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili **sözcüğün anlam özelliği yay ayraç içinde yanlış verilmiştir?**

A) Hastanın gözüne kaçan cismi kısa sürede çıkardılar. (Gerçek)
B) Haberi alınca yıkıldı, günlerce tek kelime konuşmadı. (Mecaz)
C) Yağlı boya tablo yapmak için aldığım tuval yırtık çıktı. (Terim)
D) İyi biriydi ama sivri diliyle insanların tepkisini çekerekdi. (Gerçek)

4. I. Çocukken en çok oynadığımız oyun saklam-
baçtı.
II. Ege'nin yanık türkülerinden birini söylüyordu.
III. Doktorun söylediğine göre grip olmuşum.
IV. Ünlü yıldız, bazı sanatçıları keskin bir dille eleş-
tirdi.

Numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede "oyun" sözcüğü gerçek anlamıyla kullanılmıştır.
B) II. cümlede "yanık" sözcüğü mecaz anlamlıdır.
C) III. cümlede "grip" sözcüğü terim anlamlıdır.
D) IV. cümlede mecaz anlamı sözcük yoktur.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili **terimin ilgili olduğu alan yay ayraç içinde yanlış verilmiştir?**

A) Hâkim, sanıkların ifadesini aldıktan sonra duruşmaya ara verdi. (Hukuk)
B) Tecrübeli basketbolcu, takımına toplam yirmi altı sayı kazandırdı. (Matematik)
C) Dilimizdeki bazı bağlaçlar başka görevlerde de kullanılır. (Dil bilimi)
D) Şarkının özellikle nakarat bölümü çok hoşuma gitti. (Müzik)

6. "Ağır" **sözcüğü**, aşağıdakilerin hangisinde mecaz anlamıyla kullanılmıştır?

A) Yerden ağır bir taş alıp bahçe duvarının yanına koydu.
B) Babam, bize kızsada hiçbir zaman ağır sözler kullanmazdı.
C) Kulağı ağır işiten insanların konuşmaları biraz bozuk olabilir.
D) Çuvallar ağır olduğu için her birini iki kişi taşımıştı.

7. Aşağıda "tükenmek" sözcüğünün TDK Güncel Türkçe Sözlük'teki anlamları verilmiştir.

Buna göre "tükenmek" sözcüğü,

- Amazonlarda yaşayan bazı canlıların nesli tükeniyor.
- Edebiyat dünyasında genç yaşta tükenen yazar çoktur.
- Kadıncağz, yıllar yılı acılarla boğuşmaktan tükenmişti.
- Umudun tükendiği bir anda karşısına bir fırsat çıktı.

cümlelerinin hangilerinde mecaz anlamıyla kullanılmamıştır?

- A) I ve III B) I ve IV
C) II ve III D) II ve IV

8. Aşağıda "gövde" sözcüğünün terim anlamları verilmiştir.

- İnsan vücudunda baş, kol ve bacaklar dışında kalan bölüm
- Ağaç ve bitkilerin dallarının dışında kalan bölümü
- Hayvanlarda baş, ayak ve kuyruktan geri kalan bölüm
- Ad ve fiil köklerinden eklerle türetilmiş kelime

"Gövde" sözcüğü, aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu anlamlarından biriyle kullanılmamıştır?

- A) Karıncaların kafası gövdesine göre büyüktür.
B) Ağacın gövdesinden bir parça alıp incelediler.
C) Makinenin gövdesini yeniden tasarladık.
D) Bu kelime yapım eki aldığı için gövdedir.

9. Aşağıda "kapı" sözcüğünün mecaz anlamları verilmiştir.

- Gelir, geçim, kısmet sağlayan yer, kaynak veya imkân
- Gidere yol açan gereksinim
- Ev gezmesi için gidilen yer

"Kapı" sözcüğü, aşağıdakilerin hangisinde bu anlamlarından biriyle kullanılmamıştır?

- A) Vatandaşlar, birçok işlemi e-devlet kapısından yapabiliyor.
B) Düğünden önce birçok masraf kapısı açılacağını biliyorlardı.
C) Bayramda gittiğimiz her kapıda en az yarım saat oturduk.
D) İş bulabilmek için her kapıya başvurdu ama sonuç alamadı.

10. Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözcüğün anlam özelliği yay ayraç içinde yanlış verilmiştir?

- A) Garsondan sade kahve isteyip her zamanki yerine oturdu. (Gerçek)
B) Bunlar, adamcağızın genç yaşta çökmesine sebep oldu. (Mecaz)
C) Onunla aramızdaki dostluk bağı giderek zayıflamıştı. (Terim)
D) Kafası çok dağınık olduğu için toplantıda hiç söz almadı. (Mecaz)

11. "Yanmak" sözcüğü, aşağıdakilerin hangisinde mecaz anlamıyla kullanılmamıştır?

- A) Ocakta, iki gencin topladığı ince dallar yanıyordu.
B) Her akşam sokak lambaları yanmadan eve dönmezdik.
C) Kazandığım indirim, kayıt yaptırmakta geç kaldığım için yanmış.
D) Arkadaşların hazırladığı çiğ köfte, çok acı olduğu için ağzım yandı.

12. Bir bilgisayar oyununda karakterin soldan sağa izlediği yol üzerinde çukurlar bulunmaktadır. Karakterin bu çukurların üstünden atlayıp yoluna devam edebilmesi için oyuncunun, her bir çukurun üzerinde yazılı cümledeki altı çizili sözcüğün anlam özelliğinin doğru gösterildiği tuşa basması gerekmektedir.

1

Hepimiz hüzün atmosferinden kurtulmayı bekliyorduk.

Gerçek

Mecaz

Terim

2

Mahkeme kararı gereği bina-
nın bir bölümü yıkıldı.

Gerçek

Mecaz

Terim

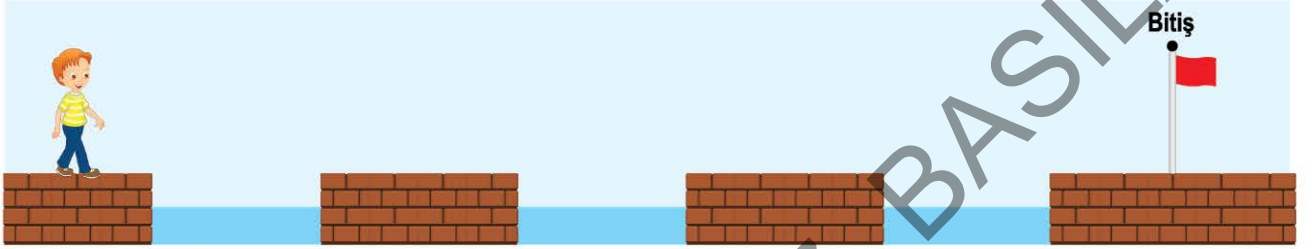
3

Martların çığlıkları, karşı kaya-
lıklarda yankılanıyordu.

Gerçek

Mecaz

Terim

Buna göre, karakterin "bitiş" bölümüne ulaşabilmesi için basılması gereken tuşlar aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	1	2	3
A)	Gerçek	Mecaz	Terim
B)	Gerçek	Terim	Mecaz
C)	Mecaz	Gerçek	Terim
D)	Mecaz	Terim	Gerçek

13. Mecaz anlam, bir sözcüğün ilgi ve benzetme sonucu gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlamdır.

Buna göre,

(I) Kimi yazarlar, verdikleri eserlerde simgesel bir anlatımı tercih ederler. (II) Onların kitapları, okuyucunun merak duygusunu kamçılamaktan son derece uzaktır. (III) Kimi yazarlar ise anlattıklarıyla okuyucuyu bir merak selinde sürüklemeyi başarır. (IV) Okumanın tadı, böyle yazarların kitaplarında her yönüyle hissedilir.

metninde numaralanmış cümlelerin hangisinde mecaz anlamlı bir sözcük yoktur?

A) I

B) II

C) III

D) IV